

Косово Поље није само то што име каже, већ је оно прави мали град, односно предграђе Приштине, одакле се возом одлази на све четири стране ове најстарије српске покрајине.

Косово Поље у историјско-географском смислу има много веће и шире значење, јер је то пространа равница у средишњем делу косовске котлине, источно од реке Ситнице и јужно од речице Лаб, где се одвијала историјска Косовска битка.

Данас на том простору постоји мноштво веома значајних културно-историјских објеката који на аутентичан начин говоре не само о Косовској бици и догађајима који су јој претходили, већ и о српској средњовековној држави Немањића у целини.

Један од капиталних објеката из тог времена, подигнут на јужном рубу Косова Поља, јесте манастир Грачаница, задужбина краља Милутина из 1315. године. Посматрана као здање, Грачаница је архитектонски један од најзначајнијих споменика српског средњег века, коју помињу готово све антологије европског градитељства.

То је петокуполна грађевина са правоугаоном основом у виду двоструко уписаног крста, који тако удвојени и постављени један изнад другог дају грађевини степенасту силуету, завршену с високим централним кубетом и четири нижа угаона кубета. Иначе, површине фасаде и спољна декорација купола изведене су једноставним средствима: каменим тесаницима топле жућкасте боје, црвеном опеком и белим спојницама малтера који се

Пише: Драгиша Спремо
понедељак, 27 јун 2011 18:03

међусобно комбинују по већ традиционално провереним обележјима византијске архитектуре, дајући тиме грађевини пуну декоративност.

На централном делу Косова поља је монументални Споменик косовским јунацима. Нешто северније, али у непосредној близини, Муратово и Газиместан турбе (место погибије султана Мурата и високог војног заповедника Турске из времена после Косовске битке), а непосредно уз реку Ситницу налази се велико рударско насеље Обилић.

Ту, у непосредној близини, у самом средишту косовске котлине, уз магистрални пут који води ка Качаничкој клисури и даље према Скопљу, пажњу путника и туриста привлачи невелико, али живописно насеље по имену Девет Југовића.

Десетак километара северно од Приштине према Вучитрну, ту где је било само средиште Косовске битке, године 1953. подигнут је велики и леп споменик посвећен успомени на косовске јунаке. Споменик својим обликом подсећа на средњовековне куле и утврде. Грађен је од тесаног камена по нацрту академика Александра Дерока, који је био инспирисан градитељством средњовековних српских неимара.

Споменик је висок 25 метара и доминира над пространом косовском равницом. У његовој унутрашњости су бронзаним словима на каменим плочама исписани стихови из епских народних пјесама у којима је опевано јунаштво учесника у Косовском боју и њихова погибија.

На највишој коти споменика, у самом врху спомен-куле, налази се барелеф на коме је ликовно изражен план и дат детаљан опис битке.

У пратећем тексту се каже:

- На Косову Пољу, у долини реке Лаба - између Ситнице, Грмеч планине, реке Самодреже и потока Бутовца – 15. (28) јуна 1389. године вођена је историјска битка између средњовековне српске кнежевине и турске царевине.

Српска војска, која је бројала око 35.000 бораца, била је распоређена на десној обали Лаба, тако да јој се десно крило ослањало на Ситницу, а лево крило на планине. Штаб кнеза Лазара налазио се у средини. Турска војска, која је бројала око 100.000 људи, заузела је положај према српској, на левој обали Лаба, наслањајући се левим крилом на Ситницу, а десним на планине. Штаб султана Мурата био је постављен у средини.

Тога дана, око 8 часова ујутру, Турци су предузели напад, прешли Лаб левим крилом и приметили жесток бој око брежуљка на десној обали. Српско десно крило одбило је све нападе и пребацило Турке поново на леву обалу. Затим је српска војска предузела напад, прешла десним крилом Лаб, пребацила турско лево крило и набацала га на резерву. Срби су на тај начин дошли у непосредну близину турског штаба што је, у критичном моменту по Турке, искористио војвода Милош Обилић који је напао самог турског заповедника, султана Мурата, и смртно га ранио. Тада, око 10 часова, заповедник турског десног крила принц Бајазит, да би утицао на критичан развој битке, а пошто према њему није постојала озбиљна опасност, јер Срби на његовом правцу нису могли знатнијим снагама прећи Лаб, са већим делом својих трупа и општом резервом бочно напада српско десно крило и замеће најкрвавији бој око брда Мазгита и Газиместана.

Око подне, у решавајућем моменту по целу битку, кнез Лазар нареди српској резерви да уђе у бој. Али, док је српска резерва кретала у бој, одељења на крајњем десном крилу подлегла су турском обухватном маневру и бројној надмоћности свежих трупа, те цело српско десно крило попусти и почне се повлачити.

Да ли је српска резерва интервенисала па није успела, или уопште није ушла у бој – не може се утврдити. Тек, повлачење десног крила пренесе се на цео фронт, чиме је битка изгубљена...

У Косовском боју погинула су и оба државна поглавара: турски султан Мурат Први и српски кнез Лазар.

Ту, у непосредној близини Споменика косовским јунацима, налазе се и два историјски значајна турска споменика: Муратово турбе, подигнуто на месту где је Милош Обилић усмртио турског султана Мурата и где га је његов син Бајазит одмах после боја сахранио, а други споменик – мазулеј је Гази Местан турбе (зову га и Барјактарево турбе), где је гроб неког високог турског команданта - барјактара, који је погинуо у бици која је 1448. године вођена на овом пољу.

Предање казује да је на овом локалитету, крај Гази Местан турбета, у време Косовског боја погинуо и Југ-Богдан са својих девет синова.

У ниши, на предњој страни Споменика косовским јунацима, исписана је бронзаним словима порука:

Ко је Србин и српскога рода

А не дош'о на бој на Косово

Косово Поље - сваки камен историја

Пише: Драгиша Спремо
понедељак, 27 јун 2011 18:03

Не имао од срца порода

Ни мушкога ни девојачкога

Од руке му ништа не родило

Рујно вино ни пшеница бела

Рђом кап`о док му је колена.